

Zápis ze 7. jednání HV ČGS

Praha, 14. 6. 2013

- Přítomni:** Siwek, Perlín, Havlíček, Janský, Kučera, Matoušek, Jančák, Vančura, Kopp, Kubíček, Jeleček, Janouch a organizační tajemnice Dana Fialová
- Omluveni:** Oršulák, Kolečka, Ptáček, Havrlant, Herber, Bičík, Hofmann
- Hosté:** představitel Revizní komise Zdeněk Čermák

Program:

1. Kontrola zápisu	Siwek, Perlín
2. Formální úprava členských příspěvků	Siwek
3. Stanovisko ČGS k vynechání sociální geografie a kartografie v oblastech vzdělávání na MŠMT (klíčový bod)	Siwek
4. Kontrola příprav sjezdu	Jančák
5. Různé	

Jednání zahájil a řídil prezident ČGS doc. Tadeusz Siwek. Schůze se konala s 10denním zpožděním oproti původnímu termínu (4. 6. 2013), který byl zrušen kvůli povodni v Praze.

ad 1. Kontrola zápisu

Kontrolu zápisu provedl prezident ČGS doc. Siwek. Konstatoval, že běžné úkoly z minulého zápisu z prosince 2012 byly převážně splněny.

Vzhledem k posunutí nynějšího zasedání oproti původnímu předpokladu až na polovinu roku 2013 ztratilo opodstatnění předkládání ke schválení rozpočtu společnosti na rok 2013. Dle informací pokladníka Tomáše Havlíčka je rozpočet opět připraven jako vyrovnaný a je velmi pravděpodobné, že nesklouzne do mínusu. Návrhy na členy redakční rady Geografie jsou dosud v jednání a budou předloženy na příštím zasedání HV.

K návrhu geografických cen, který předložil na minulém zasedání Roman Matoušek, neměl žádný člen HV ČGS připomínky a proto je možné návrh připravit pro jednání sjezdu bez výraznějších úprav.

ad 2. Formální úprava členských příspěvků

Doc. Siwek připravil návrh na rozdělení členských příspěvků (500 Kč) na příspěvek, který by měl tvořit většinu dosavadní platby (např. 450 Kč) a na předplatné, které by pro členy společnosti mělo být symbolické (50 Kč). Pro nečleny společnosti by předplatné dosahovalo reálných nákladů, tzn. 450-500 Kč.

V diskusi k tomuto návrhu se objevily pochybnosti, zda je takové rozdělení příspěvků vhodné. Je dobré mít tuto variantu připravenou pro případ, kdyby z Rady vědeckých společností přišel tlak na úpravu členských příspěvků. Dokud to nenastane, není taktické s tím nyní vystupovat.

ad 3. Stanovisko ČGS k vynechání sociální geografie a kartografie v oblastech vzdělávání na MŠMT

HV ČGS projednal stanoviska jednotlivých pracovišť k chybě, která vznikla při sestavování Oblastí vzdělávání v Národním kvalifikačním rámci terciárního vzdělávání na MŠMT. Písemná stanoviska k tomuto problému shromáždil v posledních 4 měsících doc. Siwek. Mezi vymezenými 39 oblastmi vzdělávání není kompletní právě náš obor – geografie. Ve Vědách o Zemi je v návrhu pouze geografie fyzická, zatímco sociální geografie tam není vůbec a kartografie se tam objevuje pouze v podobě technické disciplíny společně s geodézií.

Varianty, ke kterým se geografická pracoviště vyjadřovala, byly čtyři:

- 1) Pokusit se vytvořit **samostatnou skupinu geografických oborů** mimo Vědy o Zemi – tzn. geografie (fyzická, sociální spolu s kartografií a možná i demografií) bez geologie a dalších geověd. To by bylo z hlediska koncepce geografie jako jednotné vědy nejlepší, ale obávám se, že to bude nereálné. To by musela být zrušena stávající oblast Věd o Zemi a vznikly by dvě nové samostatné skupiny: jedna pro geografii a druhá pro geologii a příbuzné obory. Obě dvě oblasti by si tvořily vlastní kritéria a odpadlo by srovnávání nesrovnatelného. To je žádoucí, ale v rozporu s avizovanou snahou MŠMT počet oblastí spíše snižovat než rozšiřovat.
- 2) Přiřadit **sociální geografii a kartografii jako další podobory k Vědám o Zemi**. Tato zdánlivě jednoduše proveditelná varianta by nevyžadovala zřizování nové oblasti, jen hlubší rozčlenění té stávající. Zde ale hrozí, že ne-přírodní části geografie budou mezi početnějšími přírodními součástmi Věd o Zemi popelkou. Konkrétně to může způsobit trvalé posuzování sociálně geografických výsledků (tzn. publikací) podle striktně přírodovědných kritérií, která jsou pro sociální geografisty nevhodná už dnes a která se dle náznaků dalšího vývoje pravděpodobně ještě zhorší. To by vedlo k dlouhodobé marginalizaci významu sociální geografie a nakonec možná i k jejímu skutečnému zániku s poukazem na „slabé“ výsledky ve srovnání s geologií a ostatními geovědami včetně fyzické geografie, která touto soutěží ohrožena není.
- 3) Pokusit se prosadit **nové obory jak pro sociální geografii, tak pro kartografii** (jako obory č. 40. a 41.). V obou případech by byla nutná koordinace postupu s kartografií. Fyzická geografie by zůstala ve Vědách o Zemi. To by dávalo dobré možnosti rozvoje každému z našich oborů, ale je to v rozporu s koncepcí jednotné geografie a ještě více s avizovanou redukcí počtu dosavadních oblastí.
- 4) Pokusit se přiřadit **sociální geografii** (případně i **kartografii** a geoinformatiku), k **sociologii** a směřovat tuto část geografie více do regionálního rozvoje, územního a krajinného plánování. To by nám umožnilo akcentovat možnosti aplikované geografie bez pouštění se do neřešitelné debaty o zařazení geografie do přírodních nebo do společenských věd (viz přírodní rizika, limity, potenciály, environmentální témata apod.). Tato varianta sice není v souladu s koncepcí jednotné geografie, ale může sloužit **pragmatickým cílům** zachování i této části geografie v konkrétních strukturách vědy, protože by jí to umožnilo soutěžit o finanční prostředky s obory, které jsou teoreticky i metodologicky srovnatelné.

Diskuse ukázala, že geografové nejsou v otázce řešení tohoto problému zcela jednotní. Objevila se řada obav z přiřazení geografie buď jednoznačně k přírodním, nebo naopak ke společenským vědám. Bylo poukazováno na dopad tohoto zařazení na následné hodnocení vědeckých výsledků, ale i na ohrožení existence geografie na základních a středních školách při rozdělení geografie do dvou nebo i více celků, což může v další fázi ohrozit i geografii na vysokých školách. Převážná většina oslovených geografů byla pro variantu č. 1, tzn. pro samostatnou skupinu geografických věd. Tak se vyjádřila především naše dvě nejvýznamnější centra vysokoškolské geografie v Praze a v Brně. V podobném duchu se nesla i diskuse na zasedání HV ČGS, na němž bylo nakonec jednohlasně přijato následující usnesení:

HV ČGS se obrací na Ministerstvo školství, připravující Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání, aby v oblastech vzdělávání zohlednilo obě dvě součásti geografie – fyzickou i sociální. Vzhledem ke jedinečnosti této vědy, která se jako jediná zabývá prostorem komplexně a zkoumá zároveň jeho přírodní i společenské aspekty a jejich interakci, navrhuje zřídit samostatnou oblast terciárního vzdělávání „Geografie“ nebo „Geografické vědy“, které by zahrnovaly jak fyzickou, tak sociální geografii a s nimi i kartografii, geoinformatiku a demografii.

Pro hlasovalo všech 12 přítomných členů HV ČGS

HV ČGS pověřil prezidenta společnosti doc. Siwka, aby na MŠMT poslal náměstkovi Hrudovi dopis, ve kterém bude toto usnesení a zároveň doporučil sehnat k němu co největší počet podporujících vyjádření od geografů ve vysokých univerzitních funkcích.

ad 4. Kontrola příprav sjezdu

O přípravách sjezdu informoval předseda organizačního výboru dr. Jančák. Předložil návrh jeho složení: Vít Jančák (předseda), Zdeněk Kučera (tajemník), členové: Dana Fialová, Miroslav Marada, Miroslav Šobr, Michal Semian, Miroslav Šifta a zástupce slovenské strany.

Na předsedu vědeckého výboru je navržen prezident společnosti.

HV ČGS navrhované složení organizačního výboru i předsedu vědeckého výboru jednomyslně schválil. Předsedu vědeckého výboru pověřil vypracováním návrhu na jeho složení a předložení ke schválení na příštím zasedání.

ad 5. Různé

- a) HV ČGS považuje letošní Zeměpisnou olympiádu za velmi dobře připravenou a děkuje organizátorům za jejich nemalé úsilí.
- b) HV ČGS schválil změnu ve složení redakční rady Informací ČGS. Místo Mgr. Zuzany Houdkové obsadí nová členka katedry sociální geografie a regionálního rozvoje Ostravské univerzity Mgr. Barbara Mravcová.
- c) Cena časopisu Informace ČGS byla pro nečleny společnosti stanovena na 100,- Kč
- d) HV ČGS vítá jednání na PřF UK v Praze ohledně možnosti přípravy akreditace pro habilitační řízení v oboru didaktika přírodovědných předmětů, o kterém informoval prof. Janský.
- e) Doc. Siwek se obrátil na dr. Janoucha se žádostí o pomoc při aktivizaci Východočeské pobočky ČGS. Dr. Juráček z Východočeského muzea, který se ujal úkolu oživit aktivity společnosti v tomto regionu, byl zklamán nezájmem členské základny o první schůzku, kterou svolal. Řešením by mohla být užší spolupráce s Polární sekcí, která má ve východních Čechách několik aktivních členů.
- f) Prezident ČGS osloví doc. Bičíka, našeho zástupce v Radě vědeckých společností, zdy by byl ochoten kandidovat na místo předsedy RVS.

Zapsala: Dana Fialová

Ověřil: Tadeusz Siwek